

**Міністерство освіти та науки України
Міністерство культури України
Національна хореографічна спілка України
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
Факультет мистецтв імені Анатолія Авдієвського
Кафедра хореографії**

МАТЕРІАЛИ

I Міжнародної науково-практичної конференції

**ХОРЕОГРАФІЧНА КУЛЬТУРА І ОСВІТА: ПРОБЛЕМИ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

30 квітня – 1 травня

Київ 2019

УДК 378.011.3-051:792.8

Хореографічна культура і освіта : проблеми та перспективи : Зб. матеріалів І Міжнародної науково-практичної конференції , Київ 30 квітня – 1 травня 2019 р. – Київ : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова , 2019 – 117 с.

Рекомендовано Вченою радою Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ ім. М. П. Драгоманова (протокол № 3 від 20 листопада 2019 р.).

Збірник містить матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції «Хореографічна культура і освіта: проблеми та перспективи», проведеної кафедрою хореографії Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ ім. М. П. Драгоманова за підтримки Національної хореографічної спілки України у рамках Міжнародного конкурсу «Веселкова Терпсихора» 30 квітня – 1 травня 2019 р. До збірника увійшли тези учасників конференції.

Редакційно колегія:

**Федоришин
Василь Ілліч**

Декан Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ ім. М. П. Драгоманова, доктор педагогічних наук, професор

**Вантух Мирослав
Михайлович**

Герой України, Народний артист України, академік Національної академії мистецтв України, професор, завідувач кафедри хореографії Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ ім. М. П. Драгоманова, голова Національної хореографічної спілки України

**Козинко
Лілія Леонідівна**

Кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри хореографії Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ ім. М. П. Драгоманова

**Білошкурський
Володимир Степанович**

Заслужений працівник культури України, доцент кафедри хореографії Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ ім. М. П. Драгоманова

**Захарчук
Ольга Євгенівна**

Старший лаборант кафедри хореографії Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ ім. М. П. Драгоманова

РОЛЬ ХОРЕОГРАФІЇ У ТВОРЧОМУ РОЗВИТКУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ РИТМІКИ В ШКОЛАХ МИСТЕЦТВ

Могіліна М. І. (Грузія) – магістрант кафедри хореографії Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ ім. М. П. Драгоманова;

Вантух М. М. - Герой України, Народний артист України, академік Національної академії мистецтв України, професор, завідувач кафедри хореографії Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ ім. М. П. Драгоманова, голова Національної хореографічної спілки України

Важливе місце в житті людини займає проблема художньо-творчого розвитку підростаючого покоління. У суспільстві зростає потреба у самостійних, високоінтелектуальних творчих особистостях, які здатні самостійно вирішувати труднощі, приймати і втілювати в життя нестандартні рішення. Все це вимагає розробки нових методів виховання для підростаючого покоління.

До проблеми дослідження ролі хореографії у творчому розвитку молодших школярів на уроках ритміки в школах мистецтв зверталися такі науковці, як: А. Я. Ваганова, Н. П. Базарова, Н. В. Захарова, К. Зацепина та ін.

Найбільший інтерес в цьому плані являють діти молодшого шкільного віку, адже саме в цьому віці закладаються основи особистості, проявляється інтерес до придбання нових знань, умінь і навичок. Одним із засобів всебічного розвитку дитини є хореографічна творчість, яка об'єднує в собі образотворче мистецтво, музику, ритміку і пластику рухів.

З психологічної точки зору молодший шкільний вік це сприятливий період для розвитку творчих здібностей. У цьому віці мислення більш вільне і незалежне, ніж мислення дорослих учнів, і цю якість необхідно всіляко розвивати. Найбільш ефективно це можна здійснювати на заняттях у школах мистецтв.

Школа мистецтв - це установа, де є можливість отримати професійні знання, поєднувати різні види діяльності для розвитку творчих здібностей, розвинути мотивацію особистості до пізнання творчості. Від різнобічного використання цих можливостей буде залежати творчий потенціал дорослої людини.

Як в сфері загального викладання, так і в умовах творчого зростання учня і його активності, особлива роль відводиться викладачеві, а саме - його здатності знайти спільну мову з учнями, здатності уявити себе на їхньому місці,

використовуючи ігрові методи. Даний підхід буде не менш успішним і в разі викладання дисципліни «Ритміка» в школі мистецтв.

Талант педагога і його творче натхнення є вирішальними в творчому розвитку учнів у позашкільних навчальних закладах, зокрема на уроках ритміки. Заняття базуються на твердому розумінні взаємозв'язку таких елементів, як: мистецтво-життя, життя-мистецтво, набувають творчого характеру і сприяють максимально ефективному використанню можливостей хореографії.

Ефективність розвитку творчих здібностей в учнів різних спеціальностей - це можливість придбання досвіду різноманітної діяльності і збагачення новими знаннями. Хореографічна творчість а саме практичний досвід в цій сфері, здатні підвищити ефективність системи художнього виховання підростаючого покоління.

Наукові розробки викладачів-практиків, психологів і лікарів стверджують, що розвиток хореографічних рухів на кожному віковому етапі відбувається по-різному. Учні в молодшому шкільному віці вже краще володіють тілом і керують своїми рухами. Розвивається слухова увага, ритмічні рухи у дітей цього віку стають більш музичними. Вони своїми рухами вже можуть передати характер тієї чи іншої музики, їх рухи стають різноманітнішими. Творчі здібності учнів розвиваються поступово завдяки цілеспрямованому навчанню, розширенню музичного досвіду, уяви і мислення.

Кожний музичний твір, в залежності від характеру, викликає певну емоційну і рухову реакцію, що безумовно можна назвати творчим втіленням музики в дії. Ці фактори необхідно враховувати педагогу при виборі танцювально-музичного матеріалу, який повинен викликати певний інтерес в учнів, мати смислове навантаження і сприяти розвитку творчої ініціативи. Проте метою педагога залишається контролювати емоційно-рухову активність учнів в задалегідь вибраних рамках. Музика повинна бути образно кажучи «диригентом» рухів і емоцій, які повинні відповідати музиці і підкоряться їй, відображаючи при цьому її характер і виразність. Поєднуючи образність, музику і руху, можна домогтися розвитку уяви. При правильному виборі подібної тактики можливо позбутися скутості учнів. І отже рухи стануть вільними, що дає передумови до того, що учневі вдасться передати характер твору. Так само не менш важливою складовою творчого розвитку учнів є малюнок танцю, який максимально повинен передавати хореографічний характер твору. І невід'ємною частиною є підбір рухів, які повинні відповідати тематиці даної постановки. Велика кількість рухів, зібраних в один танець, не характеризує його успіх, важливими є їх точність, виразність, відповідність характеру музики.

Танець може бути сольним, парним або масовим. У всіх випадках виконання чіткого малюнка характеризується неодноразовим повторенням одного і того ж руху. Складність виконання танцю повинна бути під силу учневі.

Розглядаючи питання про прояв творчого розвитку учнів на уроках ритміки, не можна не відзначити роль танцю. Танці розвивають музичний слух.

Саме в імprovізації танцю найкраще можна спостерігати прояви творчості у дітей. Учні школи мистецтв різних спеціальностей потребують вільного танцю, для них це одна з найдоступніших форм самовираження.

Особливо важливо в молодшому шкільному віці займатися ритмікою, так як в цьому віці дитина має великий потенціал у розвитку своїх здібностей по відношенню до танцю і музики. Згодом ці можливості втрачаються, тому їх потрібно використовувати якомога ефективніше. Метою уроків ритміки є залучення дітей до хореографії.

Окрім вміння гарно танцювати, заняття танцями сприятливо впливають на роботу серця і нервової системи. Під час танцю тренується пам'ять, розвиваються здібності уяви, тренується навичка орієнтування в просторі. Танець - один з найбагатших джерел естетичних вражень дитини, розвиває почуття ритму, вчить розуміти музику, погоджуючи з нею свої рухи. Займаючись танцями на уроках ритміки, формується постава, виховуються основи етикету і грамотна манера поведінки в суспільстві.

Педагогу слід розуміти, що оволодіння тією чи іншою навичкою має носити художньо-творчий характер. Так учень не просто вивчить певну кількість рухів, але з кожним уроком буде пізнавати виразну мову хореографічного мистецтва.

Уроки ритміки заповнені різними видами діяльності: учні слухають музику, виконуючи під неї руху, танцюють під настрій музики. Танцем вони втілюють свої фантазії в реальність, імітуючи рухи тварин або створюючи певний образ. Дитячій фантазії немає меж. Це і є творчий розвиток дитини на уроках ритміки.

Отже, уроки ритміки націлені на творчий розвиток учнів в умовах прояву вільної ініціативи, художнього початку і чуттєвих роздумів. Також направлено на прояв учнем себе у творчій роботі не тільки на уроці, а й удома. Уроки ритміки представляють музично-ритмічне заняття, де є місце синтезу мистецтв, а також і драматургії.

Література:

1. Ветлугіна Н. О. Хореографічний розвиток дитини / Н. О. Ветлугіна – К. : Муз. Україна, 1989. – 109 с.
2. Голдріч О. С. Методика роботи з хореографічним колективом / О. С. Голдріч. – Львів. : «Сполом», 2007. – 230 с.
3. Лілов А. Л. Про природу художнього мислення / А. Л. Лілов – Харків. : Наука, 1990. – С. 98 – 100.
4. Рехліцька А. Є. Хореографія – вихователька поколінь / А. Є. Рехліцька. – К. : Мистецтво, 1983. – 47 с.
5. Якиманська І. С. Технологія особистісно-зорієнтованого виховання / І. С. Якиманська. – К. : Наука, 2000. – 146 с.